

φοροῦχον ὑδρογόνον, αὐτομάτως ἀναφλέξι-
μον· τὸ τοιοῦτον ὁμῶς ἀπαντᾶται συνήθως
εἰς ἔλη ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν ὁποίων ὑ-
πάρχουσιν ὀργανικαὶ καὶ φυτικά οὐσίαι,
ὅτε τὸ ἀναπτυσσόμενον αἰερίον ἔρχεται ἀμέ-
σως εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ
αἵρος.

Ταῦτα νομίζω ἱκανὰ ὡς πρὸς τὸ ζήτη-
μα τῶν πλανομένων φώτων, εὐχῆς δ' ἔργον
θὰ ἦτον ἂν ἐξέλαιπον αἱ δεισσηδαίμοναι ἐκεί-
ναι, αἵτινες λαβοῦσαι ἀρχὴν ἀπὸ ἐποχὴν πα-
χυλῆς ἀμαθείας ἔφθασαν δυστυχῶς μέχοις
ἡμῶν.

Σ. Στάης.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΕΡΟΝΑΥΤΟΥ.

Μετάφρασις

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΚΑΣΔΑΓΛΗ

ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Σεπτεμβρίου 1870, ἀ-
νεχώρησα ἐκ Λονδίνου, ἵνα, ὡς αἰροναύτης,
ὑπηρετήσω καὶ ἐγὼ τὴν ἀρτισύστατον Γαλ-
λικὴν Δημοκρατίαν. Φθὰς εἰς *Tours* εὗρον
τὸν δόκτορα *Hosmer* καὶ ἑτέρους τρεῖς ἀν-
τιπροσώπους, ἢ κάλλιον εἰπεῖν, ἀνταποκρι-
τὰς τοῦ «Κήρυκος τῆς Νέας Ὑόρκης» τὸν
Κ. *Remington* καὶ τινὰς πράκτορας ἢ κα-
τασκευαστὰς ἀμερικανικῶν πυροβόλων· οὐ-
δένα ὁμῶς εὗρον, ὅστις ν' ἀντιπροσωπεύῃ
τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν.
Ὁ Κ. *Washburne*, πρέσβυς τῆς Ἀμερικῆς,
ἐξηκολούθει νὰ διαμένῃ ἐν Παρισίοις κατὰ
τὴν πολιορκίαν· δι' οὗ ἐζήτησα νὰ ἴδω τὸν
λόρδον *Lyons*, πρέσβυν τῆς Μ. Βρετανίας
καὶ ἐξέφρασα αὐτῷ τὴν ἐπιθυμίαν μου. Ὁ
Κ. *Lyons* προθύμως ἐπεκύρωσε τὴν ὡς αἰ-
ροναύτου ἱκανότητά μου, θείς τὴν σφραγί-
δα αὐτοῦ ἐπὶ ἐπιστήμου ἐγγράφου, δοθέντος

μοι παρὰ τοῦ ἐν Ρώμῃ προξένου τῆς Μ.
Βρετανίας Κ. *Levern*, ἐπιβεβαιούντος ὅτι
εἶχον ἐπιχειρήσει ἀξιοσημειώτους τινὰς ἀ-
ναβάσεις ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης. Ἡ Αὐ-
τοῦ Ἐξοχότης προσέθηκεν ὅτι ἀσμένως δό-
νεται νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρ-
νησιν ὑπὲρ ἐμοῦ.

Εὐχαριστήσας τὸν λόρδον *Lyons* διὰ τὴν
προθυμίαν, ἣν ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς κατάλληλον
καιρὸν ἐπεδείξατο, ἐπορεύθην πρὸς ζήτησιν
τοῦ Κ. *Bouree*, γραμματέως τῆς ἐν *Tours*
ἀρτισυστάτου Κυβερνήσεως. Εὗρον αὐτὸν
καὶ τῷ ἐδήλωσα ὅτι ἦλθον, ἵνα προσφέρω
τὰς ὑπηρεσίας μου τῇ Γαλλικῇ Δημοκρατίᾳ.
Ἐγχειρίσας δ' αὐτῷ τὰ πιστοποιητικά μου
καὶ εἰπὼν αὐτῷ ὅτι ὁ λόρδος *Lyons* ὑπεσχέ-
θη νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τινὰ μέλη περὶ ἐμοῦ, τῷ
προσέθηκα ὅτι μέλλω νὰ ἐπανέλθω τὴν ἐ-
παύριον. Ἐπαρουσιάσθην ἐνώπιον τῶν με-
λῶν τῆς τότε Γαλ. Κυβερνήσεως· ἠθέλη-
σαν νὰ ἐρωτήσωσι τὴν γνώμην μου ἐπὶ δυ-
σχερεστάτου τινὸς ζητήματος· τίνι τρόπῳ
δηλαδὴ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Μέντζ
ὁ στρατηγὸς Βαζαῖν· ἠθελον νὰ θέσωσιν αὐ-
τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ τοῦ Λείγχε-
ρος. Ἐξηγήθην πρὸς αὐτοὺς, προτείνας ὡς
εὐκολώτερον πάντων νὰ κατασκευασθῇ ἐν-
τὸς ὀλίγων ἡμερῶν εἰς Μέντζ ἀεροβατική
σφαῖρα, ἥτις νὰ δύναται νὰ χωρέσῃ τὸν
στρατηγὸν Βαζαῖν μετὰ εἴκοσι, πεντήκον-
τα ἢ καὶ ἑκατὸν ἀξιωματικῶν τευ, ἥτις
δὲ νὰ διέλθῃ ἄνωθεν τοῦ Γερμανικοῦ στρα-
τοῦ, μακρὰν πάσης αὐτοῦ βολῆς, καὶ μετὰ
πάσης ἀσφαλείας, μεταβιβέουσα εἰς Γαλ-
λίαν ἢ ἄλλην τινὰ χώραν πρὸς βορρᾶν ἀνα-
τολᾶς ἢ δυσμᾶς τῆς Γερμανίας, δι' ἐνὸς
μόνου ἀεροστάτου τοῦ συνήθους σχήματος
ὅπερ νὰ ταξιδεύῃ διὰ τῆς πνοῆς τοῦ ἀνέ-
μου. Διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ὁ Γαμβέτας καὶ
πολλοὶ ἄλλοι, πλέον ἢ ἑκατὸν ἐξῆλθον με-
τέπειτα τῶν Παρισίων. Ἀλλὰ τὸ σπουδαιό-
τερον πάντων ἦτο τὸ ἐξῆς· τουτέστι τίνι
τρόπῳ νὰ εἰσέλθῃ ἐντὸς τῆς πόλεως Μέντζ.

Ἐστοχάσθησαν ὡς καλλίτερον νὰ κατα-
σκευάσω, ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, ἐν
ἀερόστατον καὶ νὰ τὸ φέρω εἰς τὴν πλησίον

στέραν τοῦ Μετζ παρὰ τῶν Γάλλων κατε-
χομένην πόλιν, ἃν μοι ἐπέτρεπετο νὰ πο-
ρευθῶ εἰς Βέλγιον, νὰ περιμεῖνω ἐκεῖ εὐνοϊ-
κὸν πρὸς τὸ Μετζ ἄνεμον, νὰ πληρώσω τό-
τε αέριον τὸ αερόστατον, ν' ἀναχωρήσω καὶ
νὰ προσπαθῶ νὰ εἰσέλθω ἐντὸς τῆς πό-
λεως ἐκείνης. Ἐγὼ ὁμῶς ἐτυλλογίσθην καλ-
λίτερον νὰ κατασκευάσω τὸ αερόστατον δι-
πλοῦν καὶ λίαν ἐντελές, ὥστε νὰ διατηρῇ-
ται ἐντὸς αὐτοῦ τὸ αέριον ἐπὶ πολλὰς ἡμέ-
ρας ἢ καὶ ἐβδομάδας, ἵνα δυνηθῇ νὰ φθά-
σῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλησιέστερον τὰς Πρωσ-
σικὰς γραμμάς, ἐκεῖθεν δὲ ν' ἀφῇ εἰς τὴν
διάθεσιν τοῦ πρώτου πρὸς τὸ Μετζ πνεύ-
σοντος εὐνοϊκοῦ ἀνέμου. Ἡδυνάμην νὰ με-
ταχειρισθῶ καὶ διὰ τοῦ πυρὸς αερόστατον
ἐνεκεν τῆς εὐθυνότητος αὐτοῦ εἰς ἕκαστον
μέρος, καὶ ἀναχωρήσω μὲ τινὰς τῶν σιγα-
νῶν ἀνέμων, τοὺς ὁποίους συνήθως κατὰ τὸ
θέρος ἔχομεν. Τὸ διὰ τοῦ αέριου ὁμῶς αε-
ρόστατον, καίτοι πολλῷ μᾶλλον πολυέξο-
δον, ἦτο ἀσφαλέστερον καὶ ἐκυβερνᾶτο εὐ-
κολώτερον, πνεύντων ἀνέμων ἐναντίων.

Τοῖς εἶπον ὅ,τι καὶ πρὸς τὸν K. Lyons
εἶχον εἰπεῖν ὅτι εἶχα κατασκευάσει αερό-
στατον, τὸ ὅποιον ἡγοράσθη παρὰ τῶν
Πρώσων, καὶ ὅτι μὲ διώρισαν νὰ διδάξω
ἐν Κολωνίᾳ τὴν τέχνην τοῦ κυβερνᾶν αερό-
στατα καὶ κατασκοπεύειν τοὺς στρατοὺς
ἀναβαίνων ὁ ἴδιος ἐν καιρῷ πολέμου. Ὅτε
Ναπολέον ὁ Γ'. παρεδόθη καὶ ἀνεκηρύχθη ἡ
Δημοκρατία, διηυθύνθη εἰς Βέλγιον, Ὁλ-
λανδίαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Λονδίνον. Προσέφε-
ρα τὰς ὑπηρεσίας μου καὶ τοῖς Γάλλοις καὶ
τοῖς Γερμανοῖς κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ πολέ-
μου· οἱ τελευταῖοι οὗτοι τὰς ἀπεδέξαντο
ἴσως διότι ἤμην λίαν γνωστὸς αὐτοῖς. Εἶ-
χον ἐκτελέσει μετὰ μεγάλης ἐπιτυχίας ἀνά-
βαιν ἐκ Βερολίνου τὴν 27 Αὐγούστου
1868· συνωμίλησα δ' ἀκολούθως μετὰ τοῦ
Διαδόχου τοῦ Στέμματος ἐν Ποτσδάμῃ περὶ
τῆς μεγάλης ὠφελείας τῶν αεροστάτων ἐν
καιρῷ πολέμου· ὁ πρίγκηψ μοι ὑπεσχέθη τό-
τε ὅτι θέλει ὁμιλήσει πρὸς τὸν βασιλέα
περὶ ἐμοῦ καὶ ὅτι θέλει μὲ ἐνθυμηθῇ, ἃν ἦ-
θελον πάλιν ἐν ὥρᾳ πολέμου παρουσιασθῇ,

εἰπὼν μοι πρὸς τούτοις ὅτι οὐδόλως ἔβλε-
πε τότε αἰτίαν ἐνδεχομένου πολέμου.

Νῦν ὁμῶς οἱ Γάλλοι ἐδέξαντο τὰς ὑπη-
ρεσίας μου· πρὸς τούτοις δὲ μοι ἐπέτρεψαν
νὰ ἀποφασίσω τὸν καλλίτερον τρόπον, δι'
οὗ ἦτο δυνατόν νὰ ἐξέλθῃ τὸ ῥηθὲν μέγα
πρόσωπον, χορηγήσαντές μοι ὡσαύτως πρὸς
τὸν σκοπὸν αὐτὸν πίστῳσιν εἴκοσι χιλιάδων
φράγκων. Διέμεινα μίαν ἔτι ἡμέραν ἀνα-
μένων τὰς συστατικὰς μου καὶ τὸ στρατιω-
τικὸν διαβατήριόν μου, δι' οὗ ἠδυνάμην νὰ
ταξειδεύω μὲ πάντα σιδηρόδρομον ἐν Γαλ-
λίᾳ, χωρὶς νὰ συλλαμβάνωμαι ὑπὸ τῶν
Γερμανῶν, πληρόνων τὸ τέταρτον τῆς συν-
ήθους τιμῆς. Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐπε-
σκέφθην τὸν K. Gaston Tissandier καὶ ἑ-
τερόν τινα Γάλλον αερονάυτην, ὅστις εἶχε
φθάσει δι' αεροστάτου, κομίζων τὸ ταχυ-
δρομεῖον τῶν Παρισίων. Ὁ K. Tissandier
μὲ ἠρώτησεν ἂν μὲ προσέλαβέ ποτε ὁ Βίς-
μαρκ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ἢ ὅχι, προσθέ-
σας μοι ὅτι ἀνέγνω εἰς τὰς ἐφημερίδας τῶν
Παρισίων, ὅτι ἐμελλον νὰ ἐκτελέσω ἀναβά-
σεις ἄνωθεν τοῦ Μετζ καὶ τοῦ Στρασβούρ-
γου. Ἀπήντησα αὐτῷ ὅτι εἶχον ἤδη ὑπηρε-
τήσει ἐν Γερμανίᾳ πρὸ τῆς καταπτώσεως
τῆς Γαλλικῆς Αὐτοκρατορίας, ἀλλ' ὅτι
πρὸς τὸ παρὸν ἦλθον πρὸς βοήθειαν τῆς
Γαλλικῆς Δημοκρατίας.

Λαβὼν εἰς χεῖρας τὰ πιστοποιητικά μου
ἀνεχώρησα διὰ Lyon, ἵνα ἀγοράσω τὴν
μέταξαν. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δρόμου ἐμείνα
εἰς μικράν τινα πόλιν ἐπὶ τινὰς ὥρας τῆς
νυκτός· αἱ αἰθουσαι τοῦ σταθμοῦ τῆς πό-
λεως ταύτης ἦσαν πλήρεις ἀξιωματικῶν
καὶ στρατιωτῶν, ὁ δὲ ἀὴρ εἶχε κατασταθῇ
τόσον ἀνάθαρτος καὶ δυσώδης, ὥστε ἐπρο-
τίμησα νὰ μείνω ἔξω ἐν ὑπαίθρῳ, μολονό-
τι τὸ ψῦχος ἦτο δριμύτατον. Εὐτυχῶς ἤ-
κουσα ἐκ περιστάσεως κυρίας τινὰς καὶ κυ-
ρίους, εὐρισκομένους εἰς τὴν αὐτὴν μὲ ἐμὲ
κατάστασιν, γαλλιστὶ λέγοντας ὅτι ὑπῆρ-
χον ἅμαξαι τοῦ σιδηροδρόμου κεναὶ ὑπὸ ἐ-
πισκηνώματι παρὰ τὸν σταθμὸν, ἔσπευ-
δον δὲ νὰ εἰσέλθωσιν ἐντὸς αὐτῶν· τοὺς ἠ-
κολούθησα καὶ ἐπέτυχα μίαν θέσιν κενὴν,

ἐφ' ἧς ἐξηπλώθην καὶ ἐκοιμήθην ἐπὶ τινὰς ὥρας μὴ αἰσθανθεὶς οὐδὲ τὸ ψῆχος, οὐδὲ τὴν ταραχὴν, οὐδὲ τὸν πάταγον, τὸν περὶ ἐμὲ κυριεύοντα.

Πρὶν ἢ ἐξημερώσῃ, ἀνώτερός τις τοῦ σιδηροδρόμου ὑπάλληλος μ' ἐξύπνησεν, εἰπὼν μοι ὅτι ἡ ἁμαξά ἐν ἣ εὐρισκόμην ἐμελλε νὰ συνδεθῇ ἀμέσως μετὰ τῆς πρὸς ἀνατολὰς διὰ *Lyon* διευθυνθητομένης συνοδίας. Φθάς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὴν νύκτα ἐπορεύθην εἰς πρόσφορόν τι ξενοδοχεῖον καὶ, δειπνήσας καλὰ, ἤρχισα νὰ περιοδεύω τὴν πόλιν, ὅπως ἰδῶ καὶ μάθω ὅσα ἡδυνάμην περισσότερα, καθότι ὀλίγος καιρὸς μοὶ ἔμενε νὰ μείνω εἰς *Lyon*. Ὅτε διευθυνόμην ἐξ Ἰνδιῶν εἰς Πκρισίου, ὅπως παρευρεθῶ ἐν τῇ Παγκοσμίῳ Ἐκθέσει, εἶχον ἰδεῖ μέρος μικρὸν τῆς πόλεως ταύτης, κατὰ τὴν ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ σιδηροδρόμου διαμονὴν τῆς συνοδίας, διαρκέσασαν μίαν περίπου ὥραν. Ἐπισκεφθεὶς διάφορα μεγαλοπρεπῆ καταστήματα διῆλθον τὸν ποταμὸν καὶ ἤρχισα ν' ἀναβαίνω ἐπὶ τῆς κορυφῆς ὑψηλοῦ τινος λόφου, ἵνα λάβω ἰδέαν τῆς θέας τῆς πόλεως. Ἡ πόλις φωτιζομένη ὑπὸ ἀεριόφωτος καὶ κατοπτριζομένη εἰς τὰ ὕδατα τοῦ ὠραίου ποταμοῦ, παρίστα θέαμα λαμπρὸν καὶ μαγευτικόν. Ἐπιστρέφων ἀργὰ τὴν νύκτα, ἠρώτησα ἀξιωματικόν τινα καθ' ὁδὸν διὰ ποίας ὁδοῦ δύναμαι ταχύτερον νὰ φθάσω εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐννοήσας, ὡς φαίνεται, ὅτι δὲν ὁμιλῶ τὴν Γαλλικὴν ὡς Γάλλος, μὲ ἠρώτησέ τι Γερμανιστὶ, ὅπερ ἐγὼ ἐννόησα μὲν, ἀλλ' ἀπήντησα αὐτῷ Γαλλιστί· τότε μοὶ ὑπέδειξε τὴν ὁδόν. Ἐνῶ ἡτοιμαζόμην νὰ κατακλινθῶ, ἤκουσα κρότον ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ δωματίου μου· τὴν ἡνοιξά· ἐπαρουσιάσθησαν τότε ἔμπροσθέν μου Γάλλος τις ἀξιωματικὸς καὶ ὁ ξενοδόχος. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐζήτησε νὰ ἴδῃ τὸ διαβατήριόν μου· εὐρὼν δ' αὐτὸ τακτικὸν μὲ ἀφῆκε νὰ ἡσυχάσω. Ἀναμφιβόλως ὁ ἀξιωματικὸς ὁ συναντήσας με καθ' ὁδὸν καὶ ὁμιλήσας μοι Γερμανιστὶ, τοῖς εἶπεν ὅτι ὑποπτεύεται, ὅτι εἶμαι Πρωσσοῦς κατὰσκοπος.

Τὴν ἐπαύριον ἐπισκέφθην ἀμέσως ἔμπορόν τινα προμηθευτὴν, ὅπως πληροφορηθῶ περὶ ἀγορᾶς μεγάλου ποσοῦ μετάξης. Ἐξέλεξα ὅ,τι μοὶ ἐχρειάζετο καὶ ἐπορεύθην μετ' αὐτοῦ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Δημάρχου τῆς πόλεως. Ἐξεπλάγην εὐρὼν, μεταξὺ εἴκοσι σχεδὸν προσώπων ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ τὸν *K. Gaston Tissandier*, τὸν Γάλλον ἀεροναύτην, τὸν ὁποῖον εἶχον ἐπισκεφθῇ εἰς *Tours*. Ὁ Δήμαρχος ἀναγνώσας τὰ πιστοποιητικά μου, μὲ ἠρώτησεν ἂν ἐδίδασκά ποτε τοῖς Γερμανοῖς τὴν τέχνην τοῦ παρατηρεῖν διὰ τῶν ἀεροστάτων τὰ πεδία τῆς μάχης καὶ τὰς πολιορκημένας πόλεις. Ἀπήνσα καταφατικῶς.—«Καὶ γνωρίζει τοῦτο ἡ ἐνεστῶσα Γαλλικὴ Κυβέρνησις;» —«Βεβαίωτατα,» ἀπεκρίθην.—«Θὰ τηλεγραφῇσω πρῶτον πρὸς τὴν Κυβέρνησιν εἰς *Tours*, πρὶν ἢ σὰς δώσω μέταξιν· εὐαρεστήθητε ὅθεν νὰ περάσητε αὐριον.» Ἐπορεύθην τὴν ἐπαύριον, πλὴν οὐδεμίαν ἀπάντησιν ἔλαβον· τὴν ἀκόλουθον πάλιν ἡμέραν τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀποζημιώσεως. Τότε καὶ ἐγὼ διεκοίνωσα τῷ ἐν *Tours* Προξένῳ τῆς Ἀμερικῆς τὸν τρόπον, δι' οὗ ὁ Δήμαρχος προσηνέχθη εἰς ἐμὲ, ἐνῶ ἡ Κυβέρνησις αὐστηρῶς μὲ εἶχε διατάξει νὰ ἐπισπεύσω ὅσον τὸ δυνατόν τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀεροστάτου. Μὲ συνεβούλευσεν οὗτος νὰ λάβω τὴν μέταξιν, συμπαραλαμβάνων μετ' ἐμοῦ τὸν κύριον, ἥτοι τὸν ἰδιοκτήτην αὐτῆς, ἂν θέλῃ, εἰς *Tours* καὶ νὰ ἀφήσω τοῦτον, τὸν μεταξοπώλην τουτέστι, νὰ συμβιβάσῃ τὴν ὑπόθεσιν μετὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἔπραξα δ' αὐτῷ, χωρὶς νὰ ὑπάγω διόλου πλέον εἰς τοῦ Δημάρχου. Ἡ Κυβέρνησις ἐπλήρωσε τὴν ἀξίαν τῶν ἀγορασθέντων, ὑπερβᾶσαν τὰς δέκα τρεῖς χιλιάδας φράγκων διὰ γραμματίων τῆς πληρωσίμων ἐν τὸς τριῶν μηνῶν. Ὁ *K. Bourée* μοὶ εἶπεν ὅτι ἡ ζηλοτυπία τοῦ *K. Tissandier* ἐγένετο παραίτιος τῆς βραδύτητος ταύτης, δι' ἣν καὶ οὗτος πολὺ ἐλυπεῖτο. Προσέθηκεν ὡσαύτως ὅτι ὁ Δήμαρχος δὲν ἔπραξε καλῶς προξενήσας τοιαύτην ἀργοπορίαν εἰς ὑπό-

θεσιν τοιαύτην τόσον σπουδαίως ἀφορώσαν τὸ Ἔθνος! . . .

Ἐνῶ εὐρισκόμεν ἐῖς *Lyon*, ὁ Κ. Γαμβέτας εἶχε φθάσει διὰ τοῦ ἀεροστάτου «*Armand Barbes*,» ἀναχωρήσαντος ἐκ Παρισίων τὴν 7ην 8βρίου. Συνώδευον αὐτὸν ὁ γραμματεὺς τοῦ Κ. *Spaller* καὶ ὁ ἀεροναύτης Κ. *Trichet*. Ἦτο τὸ ἕκτον ἀερόστατον, ὅπερ εἶχεν ἀναχωρήσει ἐκ Παρισίων διαρκούσης τῆς πολιορκίας. Ἀναχώρησεν ἐκ τῆς πλατείας τοῦ Ἀγίου Πέτρου ἐν Μοντμάρτρῃ τὴν 11 π. μ. καὶ κατέβη τὴν 2, 45 μ. μ. διαμείναν ἐπὶ τρεῖς καὶ ἡμίσειαν ὥραν εἰς τοὺς ἀέρας. Ὑπῆρχον ἐντὸς τοῦ ἀεροστάτου τούτου πενήκοντα τρεῖς περίπου χιλιάδες κυβικῶν ποδῶν ἀερίου. Ἡ πρώτη ἀνάβασις, ἣτις ἔλαβε χώραν τὴν 23 Σεπτεμβρίου, ἐγένετο ὑπὸ τῶν Κ. *Durouf* διὰ τοῦ ἀεροστάτου «Ποσειδῶν.» Ἡ δευτέρα τὴν 25 7βρίου ὑπὸ *Magin* καὶ *Luz* διὰ τοῦ ἀεροστάτου τοῦ Εὐγενίου Γοθάρδου, καλουμένου «Πόλις τῆς Φλωρεντίας,» προσφερθέντος αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἐξαίρετου λαοῦ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἐκείνης πόλεως, μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ἀεροστάτου του, ὅπερ εἶχε γείνη παρανάλωμα τοῦ πυρός· ἡ τρίτη τὴν 29 7βρίου ὑπὸ *Louis Gothard* καὶ *Fourtin* διὰ δύο ἡνωμένων ἀεροστάτων «Ναπολέοντος» καὶ «*Schwalbe*» ἡ τετάρτη τὴν 30 7βρίου διὰ τοῦ «Οὐρανίου» ὑπὸ τοῦ Κ. *Gaston Tissandier* ἡ πέμπτῃ τὴν 30 7βρίου ἄνευ οὐδενὸς μὲν ἐντὸς αὐτοῦ ἀνθρώπου, φέρον ὅμως ἐξήκοντα λίτρας ἀναφορῶν! . . .

Ἐζήτησα νὰ ἶδω τὸν Κ. Γαμβέτταν ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς πόλεως *Tours*· οὗτος μὲ παρέπεμψεν εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ ἀεροναυτικοῦ καὶ περιστερικοῦ ταχυδρομείου. Ἐτηλεγράφησαν εἰς *Poitiers* ἐπὶ τῆς γραμμῆς τοῦ *Bordeaux* νὰ μὲι παραχωρήσωσιν εὐρύχωρον αἶθουσαν, ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ κατασκευάσω τὸ ἀερόστατόν μου. Ἦλθεν ἀπάντησις ὅτι ἡ αἶθουσα τοῦ Δημαρχείου τῆς Πόλεως ἦτον εἰς τὴν διάθεσίν μου. Ἐνῶ εὐρισκόμεν ἐῖς *Tours* ἐζήτησα νὰ ἶδω τὴν Κ. Βαζαίν, διαμένουσαν τότε

ἐντὸς μοναστηρίου τινός. Μὲ ὑπεδέχθη μὲ τρόπον ὄντως εὐγενῆ εἰποῦσά μοι ὅτι ἐλπίζει νὰ ἐπιτύχω τὸ τολμηρόν μου σχέδιον· μοὶ προσέθηκεν ὅτι, ὅταν προπαρασκευασθῶ ν' ἀναχωρήσω, νὰ ἐπισκεφθῶ ἐκ νέου αὐτὴν, καθότι ἐπεθύμει νὰ πέμψῃ ἐπιστολὴν καὶ τὴν φωτογραφίαν τῆς πρὸς τὸν στρατηγὸν Βαζαίν. Ἡ Κυρία αὕτη εἶναι Μεξικανή· περιοδεύων ἐπὶ τόσα ἔτη τὸ Μεξικόν, τὴν Καλλιφορνίαν καὶ τὴν Νότιον Ἀμερικὴν ἔμαθα τὴν Ἰσπανικὴν, ὥς ἐκ τούτου συνδιελεγόμεθα Ἰσπανιστί. Ἐδῶσα αὐτῇ τεμάχιά τινα μετὰξῆς, ἵνα τὰ φυλάξῃ ὡς ἐνθύμημα τοῦ τεραστίου ἀεροστάτου. Ἡρώτησα αὐτὴν ἂν φρονῇ ὅτι ὁ σύζυγός της ἐπεθύμει νὰ ἐξέλθῃ τοῦ Μετῆ, ἂν κατέρθωνον νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ. Ἐφαινετο πρὸς αὐτὴν τρόπον τινὰ ἀμφίβολον ὅτι θέλει ἀφήσῃ ὁ στρατάρχης τὸν στρατὸν καὶ τὸ πυροβολικὸν εἰς Μετῆ καὶ νὰ ἐξέλθῃ μόνος· ὁμοίως καὶ τὰ μέλη τῆς Κυβερνήσεως τὴν αὐτὴν γνώμην ἐξέφρασαν. Καθότι ἂν ὁ στρατάρχης καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἐπεθύμουν νὰ ἐξέλθωσι τοῦ Μετῆ, παράδοξον νὰ μὴ σκεφθῶσι νὰ πράξωσι τοῦτο δι' ἀεροστάτου. Ἀναμφιβόλως ἠδύναντο νὰ εὕρωσιν τινα ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ, ὁ ὁποῖος νὰ τοῖς κατασκευάσῃ ἀερόστατον καὶ νὰ τὸ θέσῃ καθ' ὅλα ἔτοιμον, εἰς τὴν διάθεσίν των! .

Φθάσας εἰς *Poitiers* μὲ τὸ μέγα κιβώτιον τῆς μετὰξῆς εὗρον τὸν θάλαμον πρόσφορον, ἀλλ' ἐδυσκολεύθην νὰ εὕρω ῥαπτικάς μηχανὰς καὶ ῥάπτας. Διὰ τοῦτο ὑπῆγον εἰς *Bordeaux*, ὅπου εὗρον αἶθουσαν εὐρύχωρον μήκους 150 ποδῶν εἰς τὸν παρά τὸ οἶκημα τοῦ Δημάρχου τῆς πόλεως κηπον. Ἡ αἶθουσα αὕτη εἶχε χρησιμεύσει πρότερον δι' ἐκθεσίν τινα. Μοὶ ἐπέτρεψαν νὰ κάμω χρῆσιν αὐτῆς. Διὰ τῆς βοήθειας δωδεκάδος ῥαπτικῶν μηχανῶν καὶ γυναικῶν, κατεργαζομένων αὐτὰς κατεσκεύασα ἀερόστατον μήκους 178 ἀγγλικῶν ποδῶν. Τὸ ἀερόστατον τοῦτο ἦτο τὸ μεγαλειότερον τῶν μέχρι τοῦδε κατεσκευασθέντων· ἡ διάμετρος του ἦτο τόσον μεγάλη, ὥστε τὸ ἀερόστατόν μου ἦτο 250 περίπου χιλιάδων κυβικῶν

ποδῶν χωρητικότητος ἦτο λοιπὸν μεγαλύτερον τοῦ περιωνύμου *Nader* αεροστάτου τοῦ καλουμένου «Γίγας», ὅπερ εἶχε ποτε ἐκτεθῆ ἐν τῷ Κρυσταλλίνῳ Παλατίῳ. Ἔδωσα αὐτῷ τοιοῦτον μέγεθος, καθότι σκοπὸν εἶχα νὰ μεταχειρισθῶ καὶ μικρὰν ἀτμομηχανήν.

Πρὶν ἢ τελειώσῃ τὸ αερόστατον, ἔφθασεν ἡ κεραυνοβόλος εἰδήσις, ὅτι ὁ Στρατάρχης παρεδόθη μεθ' ὅλου αὐτοῦ τοῦ στρατοῦ. Πολλοὶ ἔλεγον ὅτι ἦτο προδότης καὶ ἄξιος τυφεκισμοῦ. Αἱ ἐλπίδες μου λοιπὸν ἐψεύσθησαν. Ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνησις ἐπεθύμει πολὺ νὰ ἴδῃ τὴν δοκιμὴν τῆς ἐπιχειρήσεώς μου, εἰργαζόμην ἀδιακόπως ἀπὸ τῆς αὐγῆς μέχρι τῆς δεκάτης τῆς νυκτός. Ἵνα ἐπισπεύσω τὴν ἐργασίαν ἰδοῦ τί ἐπραττον:—κατεσκευάζα πρῶτον ἐκ τεσσάρων φύλλων μετὰξης τμήματα ἡμίσεα, ἕκαστον τῶν ὀπίσθων ἦτο ἴσον μὲ τρία φύλλα βάμβακος, χρησιμεύοντα ὡς ὑπόρρισμα, μεθ' ὃ συνέρραψα αὐτὰ διὰ πλοκωτῆς ραφῆς πρὶν ἢ κόψω τὸ ὑλικὸν εἰς τμήματα, τὰ ὁποῖα, ὅταν ἐτελείωσεν ἡ προκαταρτικὴ αὕτη ἐργασία, εἶχον μῆκος μὲν 178 ποδῶν, πλάτος δὲ 4 ὁ. Τοιοῦτοτρόπως ἡλάττωσα πολὺ τὸ ράψιμον καὶ τὸ κόψιμον, μεθ' ὃ ἔθεσα τὰ τμήματα ἐπ' ἀλλήλων· ἔβαλλον αὐτὰ κατὰ γῆς καὶ τὰ ἔχρισα διὰ βερνικίου. Ἐνεκεν τῆς κακῆς καταστάσεως τοῦ καιροῦ μέρος τοῦ αεροστάτου ἀνηρτήθη πρὸς ξήρανσιν τοῦ βερνικίου ἐν τῷ μεγάλῳ θεάτρῳ, ἕτερον δ' αὐτοῦ μέρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶν Διαμαρτυρομένων, καὶ τὸ ἐπίλοιπον ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐντὸς τῆς ὁποίας κατεσκευάσθη.

Ἐλαβον τηλεγράφημα ἐκ *Tours*, ἵνα τελειώσω τὸ αερόστατον ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, καθότι πιθανὸν ἦτο νὰ εἰσέλθω δι' αὐτοῦ ἐν Παρισίοις. Πολλοὶ κύριοι ἔχοντες ὑποθέσεις εἰς Παρισίους ἐπεθύμουν πολὺ νὰ ἐπιστρέψωσιν παρὰ ταῖς οἰκογενεαῖς αὐτῶν· μοὶ προσέφερον χρήματα ὅσα ἤθελον πρὸς ἐπιχείρησιν ἐνὸς ταξιδίου. Ὅταν τὸ αερόστατόν μου ἐτελείωσε, πρὶν ἢ ἐνώσω εἰς ἐν τὰ δύο αὐτοῦ ἡμίσεα μέρη, τὸ ἔθεσα ἐντὸς κιβωτίων καὶ τὸ μετεκόμισα εἰς *Tours*.

τὸ μέγεθός του ἦν τοσοῦτον, ὥστε ἐπληρώθησαν ὑπ' αὐτοῦ δύο σιδηροδρομικαὶ ἄμαξαι. Ἐπληροφορήθην ὅμως ὅτι αἱ διὰ περὶστερῶν συγκοινωνίαι τόσον πολὺ ἐπετύγχανον, ὥστε δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ ὑπάγω ἐγὼ διὰ τοῦ αεροστάτου εἰς Παρισίους.

Μετεκόμισα αὐτὸ εἰς παλαιάν τινα ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας τὰ παράθυρα ἦσαν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε ἐνόμιζέ τις ὅτι ἐλεηλατήθη ὑπὸ τῶν Πρώσων. Ἐνταῦθα ἀπῆντησα τὴν *K. Poitvin* τὴν διασημοτέραν καὶ θαρραλεωτέραν τῆς ἐποχῆς αεροναύτην. Πολλάκις ἡ γυνὴ αὕτη κατήλθεν ἀπὸ μεγάλα ὕψη διὰ τοῦ ἀλεξιπτώτου αὐτῆς· εἶδον αὐτὴν εἰς Νεάπολιν κυματίζουσαν τὴν τρίχροον σημαίαν τῆς Γαλλίας, εἰς ὕψος πολλῶν χιλιάδων ποδῶν ἄνω τοῦ ὄρους *Bessoubie*, ἐν ᾧ τρωμερᾷ αὐτοῦ ἐκορήσεως, κάτωθεν δὲ τοῦ σκαφίου αὐτῆς ὁ θειώδης καπνὸς συνελισσόμενος ἀνείρχετο εἰς στήλας μεγαλοπρεπεῖς. Καίτοι εἰς ξένας χώρας εὐρισκομένη, προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας τῆς τῇ πατρίδι αὐτῆς, ἥτις τὰς ἐδέχθη. Ἐφρόνει, μοὶ ἔλεγεν, ὅτι ἂν ἦτο εἰς τὴν θέσιν τοῦ *Ναπολέοντος* ἢ τοῦ *Βαζαίν* μετὰ τοσοῦτων χιλιάδων θαρραλέων γυναικῶν ἀντὶ ἀνδρῶν, οὐδόλως θὰ ὑπεχώρει τῷ ἐχθρῷ παραδιδόμενη, καὶ ἡ πατρίς αὐτῆς δὲν θὰ ὑπέφερε τὴν φρικτὴν ἐκείνην ἀτίμωσιν. Κατεῖχε τὸ ἱπποτικὸν καὶ πατριωτικὸν τῷ ὄντι πνεῦμα τῆς εὐγενοῦς μὲν ἀλλ' ἀτυχοῦς αὐτῆς συμπολίτιδος Ἰωάννας δ' Ἀρκ! Ἦκουσα ὡσαύτως ὅτι καὶ ἡ *K. Dugouf* ἦτο θαρραλεωτέρα τοῦ συζύγου αὐτῆς κατὰ τὰ κινδυνώδη συμβάντα, ἐν οἷς εὐρέθησαν κατὰ τὰς εἰς τὰς βορείας θαλάσσας ἐκδρομάς των. Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐπιβατῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, οἵτινες ἀνῆλθον μετ' ἐμοῦ εἰς τὰ διάφορα κράτη τοῦ κόσμου, ὅσα ἐπεσκέφθη, νομίζω ὅτι αἱ γυναῖκες ἔδειξαν καὶ περισσοτέραν ἀγχίνοιαν καὶ ὀλιγώτερον φόβον κατὰ τὰς κινδυνώδεις θέσεις ἢ οἱ ἄνδρες.

Ἡ πόλις *Tours* ἐπαπηλεῖτο νῦν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. Διετάχθη νὰ θέτω πάλιν τὸ αερόστατον εἰς κιβώτια ταχέως καὶ νὰ ἐτοι-

μασθῶ ἵνα ἐπιστρέψω εἰς *Poitiers* ἢ εἰς *Bordeaux*, ὅπου ὁ Γαμβέττας καὶ ὅλα τὰ μέλη τῆς Ἐθνικῆς Ἀσύνου περιέμενον νὰ ὑπάγω. Ἐγνώρισα τοὺς *K. May* καὶ *Raynold*, δύο Ἀμερικανοὺς πράκτορας, οἵτινες εἶχον ἀναχωρήσει ἐκ Παρισίων τὴν 7ην Ὀκτωβρίου, καθ' ἣν καὶ ὁ *K. Γαμβέττας* ἐπέβας τοῦ ἀεροστάτου «*George Sand*» ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς ἰδίας πόλεως, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀεροναύτου *Hervillod* καὶ ἐνὸς Γάλλου ὑποδιοικητοῦ. Συνήντησα προσέτι καὶ τὸν *K. Louis Gottard*, ὅστις εἶχεν ἔλθει ἐκ Παρισίων διὰ τοῦ πρώτου ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης κατὰ τὴν πολιορκίαν ἀναχωρήσαντος ἀεροστάτου, τὸν ὁποῖον δὲ καὶ πρότερον εἶχον γνωρίσει ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Μοὶ ἔδωκε τεμάχιά τινα τοῦ ἀεροστάτου «*Armand Babes*,» δι' οὗ ὁ *Γαμβέττας* ἀνεχώρησεν ἐκ Παρισίων. Τοῦ ἀεροστάτου κατασκευασθέντος λίαν ἐσπευσμένως, καὶ τοβερνικίου μὴ ξηρανθέντος καλὰ κατὰ τὴν κατάβασιν αὐτοῦ, ἐβλάβει ἐν μέρει ὑπὸ τῆς θερμότητος καὶ κατεστράφη. Πολλὰ ἀερόστατα ἐντὸς τῶν κιβωτίων εὐρισκόμενα καὶ τεστράφησαν ὑπὸ αὐτομάτου καύσεως. Ἐπὶ τέλους εἰδήσεις ἔφθασαν ὅτι οἱ Πρώσοι ἤρχοντο πραγματικῶς πολλοὶ τὸν ἀριθμὸν πρὸς πολιορκίαν τῆς πόλεως *Bordeaux*. Ὅλα τὰ ἐκ Παρισίων ἐξελθόντα ἀερόστατα, τὰ ὅποια ὅπωςδὴποτε ἦσαν στερεῶς κατασκευασμένα, ὁμοῦ μὲ τὸ ὑπ' ἐμοῦ κατασκευασθὲν, ἐστάλησαν ἔξω διὰ τοῦ σιδηροδρόμου ἐσπευσμένως· τοσαύτη συγχυσις, τόσαι ἑκατοντάδες σιδηροδρομικῶν φορηγῶν ἁμαξῶν ὑπῆρχον ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ *Bordeaux*, (καθότι ὁ σταθμὸς οὗτος εἶχε πλέον καταστῆ ἡ κοινὴ δίοδος τῶν διαφόρων σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, ἕνεκεν φόβου τῶν Γερμανῶν), ὥστε οἱ στρατιωτικοὶ ὑπάλληλοι τοῦ σιδηροδρόμου ἐχρειάσθησαν πολλὰς ἡμέρας πρὸς εὕρεσιν τῶν διαφόρων ἀεροστάτων.

Ἐν τούτοις ὁ καιρὸς ἐγένετο κατὰ πολλοὺς βαθμοὺς θερμότερος, ὥστε τὰ ἀερόστατα τιθέμενα ἐντὸς κιβωτίων πρὸς μετακίνησιν ἢ φύλαξιν, ἐβλάπτοντο κατὰ τὸ

μᾶλλον ἢ ἦττον ὑπὸ τῆς θερμότητος. Μετὰ μεγάλης δυσκολίας ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν θάλαμον, ἐν ᾧ νὰ τὰ θέσωμεν φοβούμενοι τὴν ἐντὸς τῆς πόλεως εἰσβολὴν τῶν Γερμανικῶν στρατευμάτων. Ἡ αἴθουσα, ἐν ᾗ κατασκευάσθη τὸ ἀερόστατόν μου, κατείχετο ὑπὸ στρατιωτῶν. Ἐρευνήσας ἐν τῇ πόλει ἐπὶ τινὰς ἡμέρας, εὕρον μεγάλην αἴθουσαν μουσικῆς καὶ νῆν. Ἡ αἴθουσα αὕτη ἀνήκεν εἰς φιλαρμονικὴν τινὰ ἐταιρίαν, τῆς ὁποίας τὰ μέλη δὲν μοι ἐπέτρεψαν νὰ θέσω ἐντὸς αὐτῆς τὸ ἀερόστατόν μου. Τοῖς εἶπον ὅτι τὸ ἀερόστατον εἶχε προσβληθῇ ἤδη ὑπὸ τῆς θερμότητος καὶ ὅτι ἔμενεν ἐν ὑπαίθρῳ παρὰ τὸν σταθμὸν τῆς πόλεως. Μόλα ταῦτα ὁ φόβος αὐτῶν μήπως βλαφθῇ ἡ αἴθουσά των, ὑπερίσχυσε τοῦ πατριωτισμοῦ των. Ἐπομένως ἠναγκάσθη νὰ τὸ μετακομίσω πάλιν· ἔθεσα ὅθεν αὐτὸ ὑπὸ ἀνοικτόν τι ἐπισκῆνωμα, χρησιμεῦον ὡς ναύσταθμος. Τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγεννίων, ἐνῶ συνώδευον εἰς τὸν τάφον φίλον μου τινὰ Ἀμερικανὸν ὁδοντοῖατρον, τὸν *D. Edwards*, ἐκ φθίσεως θανόντα, χιλιάδες στρατευμάτων ὁδοιπόρου κατὰ τὴν αὐτὴν μὲ ἡμᾶς διεύθυνον ἐν τῇ μεγάλῃ τῆς πόλεως ὁδῷ, τῆς ὁρχήστρας παιανίζούσης τὸ τερπνὸν τῆς Μασσαλιώτιδος ᾄσμα. Μικρὸν ἀναμφιβόλως ἐσκέπτοντο ὅτι μετὰ τινὰς ἡμέρας πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἠθέλον κεῖσθαι ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ψυχροὶ καὶ ἀκίνητοι, ὡς τὸ παρ' αὐτοῖς πτώμα τοῦ Διδάκτορος.

Ἐν τι ἐνεποίησε κακὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν νοῦν μου κατὰ τὴν εἰς *Bordeaux* διαμονήν μου· ἡ ἔλλειψις ἐνώσεως καὶ πίστεως μετὰ τοῦ Γαλλικοῦ λαοῦ, ἄνευ τῶν ὁποίων Δημοκρατία ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. Πρὸς ἐπίσπευσιν τῆς ἐργασίας μου, ἠθέλησα νὰ διανείμω τὸν ἀερόστατόν μου εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, ἵνα τὸ τελειώσωσι ταχέως· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν συνεφώνουν εἰς τοῦτο· εἰς μάλιστα ἦτο τοσοῦτον ἐγωϊστῆς, ὥστε ἠθέλε ἢ ὅλον ν' ἀναλάβῃ ἢ μηδέν. Δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς πείσω ὅτι πρὸς τὸ καλὸν τῆς πατρίδος των καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων ἐπεθίμουν νὰ τελειώσῃ ὅσον ἐνεστι

ταχύτερον τὸ αερόστατον. Ἄν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι διέκειντο ἐν περισσοτέρᾳ ἁρμονίᾳ καὶ εἶχον μεγαλειτέραν προθυμίαν, τὸ αερόστατον ἤθελε τελειώσει ἐν βραχυτέρῳ χρόνῳ!

Ἐνῶ ἐγὼ εἰργαζόμην ἐν *Bordeaux*, ὁ Κύριος *Duruy de Lôme* κατεσκεύαζεν ἐπίσης ἐν Παρισίοις αερόστατον τοῦ αὐτοῦ σχήματος, ἀλλὰ μικρότερον, κατάλληλον ὅμως πρὸς τοὺς σκοποὺς καὶ τὰ σχέδια, ἅτινα οὗτος ὑπέβαλεν εἰς τὰ μέλη τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν 10 καὶ 17 8) οὐρίου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τελειώσῃ αὐτὸ, παρ' ὅτιαν πλέον ὁ πόλεμος ἐτελείωσεν. Ἐξετέλεσεν ὅμως δοκιμὰς δι' αὐτοῦ τὴν 2 Φεβρουαρίου 1882 ἐν *Vincennes*, λαβὼν μετ' αὐτοῦ ἀνθρώπους τινὰς ἵνα στρέψωσι τὸν ἑλικά, ἀντὶ νὰ μεταχειρισθῇ πρὸς τοῦτο ἀτμομηχανήν.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δοκιμῆς αὐτῆς δὲν ἦτον ὅλως εὐχάριστον, μολονότι πολλοὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸν ἐθαύμασαν. Ὁ *K. Duruy* ἀντικατέστησε τὸν ἀτμὸν δι' ἀνθρώπων, καὶ εἰς τοῦτο ἐσφαλλε· ἔνεκεν δὲ τοῦ σφάλματος τούτου καὶ ἡ ἀξία τοῦ ἔργου του ἡλανετώθη· καθότι ἀντὶ νὰ προοδεύσῃ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, τούναντίον ὠπισθοχώρησε διὰ τῆς ῥηθείσης ἀντικαταστάσεως. Τὸ αερόστατον τοῦτο τοῦ *K. Duruy* ἐστοίχισεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν σχεδὸν ὡς τὸ ἰδικόν μου, τὸ ὁποῖον κατεσκεύασα, μολονότι ἐκεῖνο ἦτο μόλις τὸ ἥμισυ τοῦ ἰδικοῦ μου κατὰ τὸ μέγεθος.

Πιστεύω ὅτι εἶμαι ἱκανὸς νὰ κατασκευάσω αερόστατον τριακοσίων ποδῶν μήκους, χωρητικότητος δὲ ἐνὸς ἑκατομμυρίου κυβικῶν ποδῶν, τὸ ὁποῖον θέλει χρησιμεύσει εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς ἐν Ἀμερικῇ Φιλαδελφείας κατὰ τὸ 1876. Νομίζω δ' ὅτι δύναμαι νὰ τῷ δώσω δύναμιν ἀνυψώσεως, πληρῶν αὐτὸ διὰ καθαροῦ ὑδρογόνου αερίου, ἐβδόμηκοντα χιλιάδων λιτρῶν, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ ἰδίου βάρους του, ἢ τριάκοντα πέντε χιλιάδων, πληρῶν αὐτὸ δι' ἀερίφωτος ἢ ἀνθρακικοῦ ὑδρογόνου. Μετὰ τὴν αέριον ταύτην μηχανήν, τὴν ὁποίαν θέλω

ἐφοδιάσει δι' ἀτμομηχανῆς, εἴκοσι ἵππων δυνάμεως, πρὸς στροφὴν τοῦ ὑπερμεγέθους ἑλίκου, σκοπεύω νὰ ἐπιχειρήσω περιοδίαν τῆς γῆς, κατὰ τὴν Μεγάλῃν Ἑκατονταετῇ Ἐκθεσιν (*Grand Centennial Exposition*), συνοδευόμενος ὑπὸ ἐπιστήμονός τινος καὶ τινῶν ἐκθετῶν. Ἡ μηχανὴ θέλει τεθῇ ἐντὸς μικροῦ καὶ προσφόρου ἀτμοκινήτου, καλῶς ἐφοδιασμένου διὰ σωπτικῶν σχεδίων, λέμβων καὶ ἐνδυμάτων, ἵνα μὴ ἔχωμεν φόβον ἀπὸ τὴν θάλασσαν ἢ τὸν Ὠκεανόν. Πρὸς τούτοις θέλω ἐφοδιάσει τὸ αερόστατον μετὰ μηχανὴν καταθλιπτικὴν τοῦ αερίου, δι' ἧς νὰ ἐπισκεπτώμεθα κατὰ βούλησιν, ὅταν ὁ καιρὸς ᾖ καλὸς, καὶ τὴν μητέρα ἡμῶν γῆν, ὅσάκις θέλομεν ν' ἀνανεώμεν τὰς ζωοτροφίας ἡμῶν, καίτοι θέλομεν λάβει ἐντὺς τοῦ ἀτμοκινήτου τροφὰς διὰ πολλοὺς μῆνας. Τὸ αερόστατον τοῦτο κληθήσεται «Ἑκατονταετής» (*Centennial*) καὶ κατασκευασθήσεται ἀπὸ ἐλαφρόν, δυνατόν καὶ πυκνὸν καναβόπανον ἐκ βάρβακος καὶ λινοῦ. Θέλει δὲ χρισθῇ τόσον καλὰ διὰ μίγματος τινος ἀδιαπεράστου, ὥστε ἐν ἀνάγκῃ θὰ δύναται ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος νὰ διατηρήσῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὸ αέριον· καὶ οὐδένα κίνδυνον θέλομεν διατρέχει ἐκ τοῦ πυρὸς ἢ τῶν φώτων, δι' ὧν θέλομεν θεωρῇ καὶ παρατηρεῖ τὰ ἀντικείμενα ἐν καιρῷ νυκτός. Ἡ ἀτμομηχανὴ δὲν θὰ τίθεται εἰς ἐνέργειαν, ὅταν ὁ ἄνεμος μᾶς ᾖ εὐνοϊκός.

Ἐπειδὴ ἡ ὑγεία μου σοβαρῶς ἐβλάβη ἔνεκεν τοῦ τρόπου δι' οὗ ἐξέθετον αὐτὴν καὶ τῆς διαρκοῦς ἀνησυχίας, καὶ ἐπειδὴ μικρὸν ἐσκόπευον νὰ μεταχειρισθῶ τὸ αερόστατον εἴτε ἐν Παρισίοις εἰσερχόμενος, εἴτε ἐκτελῶν ἐρευνητικὰς παρατηρήσεις ἐν τοῖς πεδίοις τῆς μάχης, παρητήθην τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐπορεύθην εἰς Βέλγιον, μεχρὶς τοῦ ἀναλάβῃ ἡ ὑγεία μου, ἐκεῖθεν δὲ διηυθύνθην πρὸς ἀνατολὰς, ἵνα ἐπισκεφθῶ τὴν Τουρκίαν. Πρὸ ἐνὸς ἔτους εἶχε συμβῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει φρικτὴ πυρκαϊά, ἀποτεφρώσασα περὶ τὰς εἴκοσι χιλιάδας οἰκιῶν ἐν Πέρᾳ, ὅπερ εἶναι ἡ Εὐρωπαϊκὴ καὶ καλλιτέρα πρὸς τούτοις συνοικία τῆς Πρω-

τευούσης τοῦ Ὁθωμ. Κράτους. Ἀντὶ μεγάλων ἐξόδων περιεκύκλωσα διὰ ταίχων θέσιν τινὰ ἐν Ταξιμίῳ παρὰ τὸ Πέρα, διὰ τὰς ἀναβάσεις μου. Κατεσκεύασα ἀμέσως νέον ἀερόστατον πληρούμενον δὲ ἀερίου, ἐξέθεσα αὐτὸ ἐν τῷ μικρῷ κήπῳ τῆς Ὁμονοίας (*Concordia*), κειμένῳ κατὰ τὴν μεγάλην ὁδὸν τοῦ Πέρα. Ἐδυσκολεύθην πολὺ ἵνα προμηθευθῶ τὴν ἀρκοῦσαν ποσότητα ἀερίου· καθότι ὁ μηχανικὸς τῆς ἐταιρίας τοῦ ἀερίοφωτος εἶχε σφάλλει πολὺ, θέσας ἐν τῇ ὁδῷ, καθ' ἣν ἔμελλον νὰ πληρώσω τὸ ἀερόστατόν μου, σωλῆνα λίαν μικρόν. Ἀντὶ ἡ διάμετρος τοῦ σωλῆνος τούτου νὰ ἔχη δακτύλων τινῶν μῆκος, μόλις εἶχεν ἑνὸς καὶ ἡμίσεως. Ἐπειδὴ μοι ἐφάνη ὅτι ἤθελον ἀργήσῃ ν' ἀλλάξω αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ μοι ἦτον ὡσαύτως δύσκολον ν' ἀλλάξω θέσιν, ἐξηκολούθησα νὰ ἐμφυσῶ αὐτὸ διὰ τοῦ μικροῦ σωλῆνος. Ἐχρειάσθησαν πρὸς ἐμφύσησιν αὐτοῦ δύο ἡμέραι καὶ δύο νύκτες· ὁ καιρὸς ἦτον εὐχάριστος καὶ τερπνός, ἐπίσης δὲ καὶ γαλήνιος ἄλλως τε δὲ δὲν θὰ ἐρρίψο-κινδύνεον τὸ ἀερόστατόν μου, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ζωὴν μου θὰ ἐξέθετον ἐπὶ ἀποτυχίᾳ τινί!...

Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐπιτύχω εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἄδειαν διὰ τὰς Ὁθωμανίδας γυναῖκας, ἵνα ἔλθωσιν ἐντὸς τοῦ περιτοιχίσματος. Ὁ *K. John P. Brown*, γραμματεὺς τῆς παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Ἡύλῃ Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας μοι ἔδωκε συστατικὴν πρὸς τὸν Χαλήλ-Πασσᾶ, διευθυντὴν τῶν γραφείων τοῦ πυροβολικοῦ καὶ τοῦ ἀερίοφωτος. Καίτοι δ' οὗτος μὲ ὑπεδέχθη φιλοφρονέστατα καὶ μοι ὠμίλησεν ἀγγλιστὶ ἄριστα, δὲν ἐπέτυχον οὐδὲ παρ' αὐτοῦ, οὐδὲ δι' αὐτοῦ παρ' ἄλλου τινὸς τὴν ἄδειαν διὰ τὰς Ὁθωμανίδας γυναῖκας ν' ἀναμιχθῶσι μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἐν τῷ δι' αὐτὰς προπαρασκευασθέντι ἀμφιθεάτρῳ· οὐδὲ δι' ἐμὲ ἐπέτυχεν νὰ τεθῇ σωλὴν μέγας πρὸς τὸ παρὸν, ἵνα δυνηθῶ καὶ ἐμφυσήσω τὸ ἀερόστατόν μου ἐντὸς ὀλίγων ὥρων.

Προσέφερα τὰς ὑπηρεσίας μου εἰς τὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν, ὅπως τῇ κατασκευάσω ἀερόστατα διὰ πόλεμον, ἢ νὰ διδάξω

καὶ τινὰς τῶν τοῦ στρατοῦ τῆς ἀξιωματικῶν ἢ μηχανικῶν. Ἐπειδὴ ὁμῶς εἶχον δωδεκάδα ὁλόκληρον ἰσχυρῶν, καὶ τούτων ἐν Ἀγγλίᾳ ναυπηγηθέντων, πολεμικῶν πλοίων ἐν τῷ Βοσπόρῳ πρὸ τῆς πύλης τοῦ Σουλτάνου, διὰ τοῦτο ἐνόμισαν ὅτι εἰσὶν ἀσφαλεῖς ἐναντίον τῶν συνηνωμένων στόλων τοῦ κόσμου ὅλου, ἄνευ τῆς βοήθειας οὐδεμιᾶς νεωτέρας ἐφευρέσεως.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναβάσεως, τόσον μέγα πλῆθος λαοῦ ἦτο συνηθροισμένον εἰς τὰς παρὰ τὸ ἀερόστατον ὁδοὺς — καθότι ἡ διήμερος ἐμφύσησις μεγάλως ἤλκυσε τὸ πλῆθος — ὥστε οὐδ' ἡ ἀστυνομία ἠδύνατο ν' ἀνοίξῃ δρόμον, δι' οὗ νὰ εἰσέλθωσιν οἱ τὰ πρῶτα ἐν τῇ κοινῳνίᾳ κατέχοντες ἐντὸς τοῦ περιτοιχίσματος, ὥστε χιλιάδες μελῶν τῆς πρώτης τάξεως ἔμειναν ἔξω, ἐνεκεν τοῦ πλῆθους, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἤθελον κοσμήσῃ διὰ τῆς παρουσίας των τὴν ἐπιχείρησίν μου.

Ἐνῷ ἤρχισα ν' ἀνυψοῦμαι καὶ ν' ἀναχωρῶ ἐκ τοῦ ἀμφιθεάτρου τὸ ἀερόστατόν μου ἤγγισεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς μεγάλου μυτεροῦ δοκοῦ, ὅστις τὸ ἔσχισεν κατὰ μίαν περίπου ὑάρδαν περὶ τὸ κέντρον τοῦ· τὸ σχῆμα τοῦτο ἠνάγκασεν αὐτὸ μετὰ πᾶσιν αὐτῶν ἀνύψωσιν νὰ κατέλθῃ ἐπὶ δένδρου τινὸς εὐρισκομένου ἐντὸς περιβόλου, ἐν ᾧ ἐκτίζετο νέα Ὁρθόδοξος Γραικικὴ Ἐκκλησία. Τὸ μέρος τοῦτο ἦν πλήρες Ὁθωμανῶν, Γραικῶν, Ἀρμενίων καὶ ἄλλων ἐθνῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, οἵτινες πολὺ ἐτρόμαζαν βλέποντές με κατερχόμενον ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν. Ἀμέσως ἐγὼ ἀναρρίχθεις ἐπὶ τῆς περιφερείας, ἡ τῆς στεφάνης αὐτοῦ, ἤρπασα τὸ μαχαιρίδιόν μου καὶ ἔκοψα τὸ σκαφίον καὶ τὴν ἄγκυραν, μεθ' ὅ ταχέως ἐκ τῆς στεφάνης κρατούμενος ἀνυψώθην πρὸς μέγαν θαυμασμόν τοῦ κοινοῦ, ὅπερ ἐξεδήλου τὴν εὐχαρίστησιν αὐτοῦ διὰ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν εἰς δώδεκα τοῦλάχιστον διαφόρους γλῶσσας.

Τίτι τρόπῳ νὰ ἐπιχειρήσω νὰ περιγράψω τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου τότε ἐμφανισθὲν θαυμάσιον πανόραμα; Κάτωθεν

τῶν ποδῶν μου εἰς θελκτικωτάτην τοποθεσίαν ἔκειτο ἡ Μεγαλοῦπολις, τῆς ὁποίας τὰ χρονικά μετὰ τοσοῦτου ἐνδιαφέροντος ἀνέγνωσα, καὶ τῆς ὁποίας τὰ ἀπαράμιλλα κάλλη παρέσχον ἔξοχον καὶ μαγευτικὸν θέμα τῇ τε ἀρχαίᾳ καὶ νεωτέρᾳ ποιήσει. Μεταξὺ τῶν δύο ἡπείρων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας ἐκυλινδοῦντο τὰ διαυγῆ καὶ ἀκτινοβόλα ὕδατα τοῦ Εὐξείνου Πόντου ἢ Μαύρης θαλάσσης, ἐκτεινόμενα διὰ τοῦ περικαλοῦς Βοσπόρου μέχρι τῆς Προποντίδος ἢ θαλάσσης τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου μέχρι τῶν ἐνδόξων κυανῶν ὑδάτων τῆς Μεσογείου. Πρὸς νότον ἐφαίνοντο αἱ μεμακρυσμέναι ἀκταὶ τῆς Θράκης καὶ τῶν νήσων τῆς Προποντίδος. Παρέκει, ἡ ὑψηλὴ κορυφή τοῦ ἐν Βρούση Ὀλύμπου, ἀκίνητος ὑπὸ τὰς ἀενάους αὐτῆς χιόνας, ὡς ἄγγελος φύλαξ λευκὰ ἐνδεδυμένος, ἐπισκοπῶν τὰ πλησιόχωρα ὄρη τῆς Βιθυνίας καὶ τὰ ἐπὶ τῶν παρὰ τὰς ἀκρωρείας αὐτῶν πεδιάδων ὠραῖα χωρία καὶ μαγευτικὰ σπήλαια. Ἐν τῷ Βοσπόρῳ ἦτο ἡγκυροβολημένος ὁ ἰσχυρὸς ἐν Ἀγγλίᾳ ναυπηγηθεὶς πολεμικὸς στόλος πρὸ τῶν βασιλικῶν μαρμαροστίκτων μεγάρων τοῦ Σουλτάνου, ἐνῶ πλείστα ταχύπλοα ἀτμοκίνητα καὶ μεγαλοπρεπῆ πάσης χώρας πλοῖα, καὶ πολλὰ ἑλαφρὰ καὶ χαρίεντα καΐκια διέσχίζον τὰ κρυστάλλινα αὐτοῦ ὕδατα ἢ ἔκειντο θερμαινόμενα ὑπὸ τῶν λαμπρῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων ἐντὸς τοῦ Κερατίου Κόλπου.

Ὑπὸ σιγανοῦ θερινοῦ ζεφύρου πρὸς ἀνατολὰς κινούμενος εἶδα παρὰ τοὺς λόφους τὸ χειμερινὸν μέγαρον τοῦ Δολμᾶ-Βαξέ, ἐξέχον τῆς ἐπιφανείας τῶν ὑδάτων κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ὁχθὴν, καὶ εἰς ἐνὸς περίπου μιλίου ἀπόστασιν τὸ νέον βασιλικὸν μέγαρον τοῦ Τσεραγάν, στοιχίσαν μυθῶδες ποσὸν, ἐκτισμένον κατὰ τὸν Ἰταλικὸν ρυθμὸν, φέρον τὰ κάλλιστα τῶν μαρμάρων, ἔσωθεν δὲ νῦτρεπισμένον πολυτελέστερον παντὸς ἄλλου ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς μεγάρου! . . .

Ὅκτὼ μίλια μακρὰν τῆς πόλεως ἐπὶ ὑ-

ψηλῆς τοποθεσίας τοῦ Βοσπόρου ἱδρύται τὸ νέον Ἀποστολικὸν Δύκειον τῶν Διαμαρτυρομένων, ἐν ᾧ τὴν 4ην τοῦ μηνὸς Ἰουλίου μετὰ μεγάλου ἐνδιαφέροντος ἤκουσα τοῦ διδάκτορος *Wm. H. Seward* βραχεῖαν μὲν ῥητορικὴν ὁμῶς τῷ ὄντι ὁμιλίαν, ἣν ἔκκαμε κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς περιουσίαν του. Τρία μίλια μακρὰν ἐπὶ τῆς Ἀσιατικῆς ὁχθῆς ἔκειτο τὸ Βεϋλέρβεϋ, τὸ ἐκ λευκοῦ μαρμάρου θελκτικὸν ἑαρινὸν μέγαρον μετὰ τῶν πολυτελῶν ἀμπελώνων καὶ ἐξαισίων αὐτοῦ καρπῶν, ἐκτεινόμενων ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν λόφων, ἐν ᾧ ὁ Σουλτάνος μετὰ τῶν γυναικῶν αὐτοῦ καὶ ἐταίρων ἐκάθητο ἐντὸς τῆς μαγευτικῆς τοῦ ἀναδενδρόδος, μετὰ ἐνδιαφέροντος παρατηρῶν τὰς κινήσεις καὶ τὴν ἐν τῷ ἀέρι ἀνάθασιν τοῦ ἀεροστάτου, δι' ὑπερμεγέθους τηλεσκοπείου, ὡς ἐπληροφόρηθην μετὰ τὴν κατάβασίν μου. Πρὸς δυσμὰς ἔκειτο τὸ ἀρχαῖον Σεράγιον, ἐν ᾧ διαμένει ἡ Βασιλομήτωρ, εὐπρεπῶς τοποθετημένον ἐπὶ ἐπιγείου παραδείσου μεταξὺ τῆς θαλάσσης τοῦ Μαρμαρᾶ καὶ τοῦ Κερατίου Κόλπου, κατέχον μέρος τοῦ Σταμπούλ. Ἀπέραντος κήπος περιβάλλει τὸ σεράγιον τοῦτο, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διέκρινον τὴν Ἰατρικὴν Σχολὴν καὶ τὸν Βοτανικὸν κήπον. Τὸ Βασιλικὸν νομισματοκοπεῖον καὶ τὰ μεγάλα τεμένη τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ τῶν Σουλτάνων Σελήμ καὶ Μωάμεθ τοῦ Β'. ἡ Αἰγυπτιακὴ στήλη, ὁ τρικάρηνος ὄφης, ὁ νέος πύργος, τὰ ἐκτεταμένα τῆς Κυβερνήσεως κτίρια ἐφαίνοντο ἐπὶ τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου ἱδρυμένα. Πρὸς βορρᾶν δὲ τοῦ Κερατίου Κόλπου ἔκειτο ἡ κοιλὰς τῶν Γλυκῶν ὑδάτων, τὸ παλαιὸν Ἰουδαϊκὸν νεκροταφεῖον, διὰ τῶν ἀπειραρίθμων αὐτοῦ ἐπιταφίων λίθων καλυπτον τὰς κορυφὰς τῶν λόφων, ἡ Ἀγγλικὴ Πρεσβεία ἔχουσα ὠραίαν καὶ μαγευτικὴν ἐπὶ τῆς πόλεως θέαν· τὰ εἰρεῖπεια τοῦ Πέρα, αἱ γιγαντιαῖαι κατοικίαι τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, ὁ νέος δημοτικὸς κήπος μετὰ τῆς ἡχηρᾶς καὶ ἀρμονικῆς αὐτοῦ μουσικῆς· τὰ πάντα κατέθελλον τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὅστινες θεωροῦν-

τες τὴν μαγευτικὴν ταύτην σκηνὴν, ἤρχισαν νὰ θαμβοῦνται! . . .

Κατῆλθον οὐχὶ μακρὰν τοῦ Δολμᾶ-Βαξῆ ἐπὶ τῆς στέγης τῆς οἰκίας Ὁθωμανοῦ τινος· τὸ ἀερόστατον μὲ ἐτίναξεν ἐντὸς τοῦ κήπου του, χωρὶς νὰ μὲ βλάβῃ παντελῶς. Ἀμέσως ἔδωκα διέξοδον εἰς τὸ ἀέριον καὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν θέσιν, ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχον μὲ τὸ ἀερόστατον ἀναχωρήσει, ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ χιλιάδων ἀνθρώπων οὐδέποτε ἰδόντων ἀερόστατον. Ἰταλὸς τις ἀερονάυτης, ὡς ἐπληροφορήθην, ἐπεχείρησεν ἀπὸ τῆς πόλεως ταύτης δύο ἀναβάσεις πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν δευτέραν αὐτοῦ ἀνάβασιν ἀπωλέσθη ἐν τῷ Μαρμαρᾷ. Ὁ Σουλτάνος ἔπεμψεν ἀξιωματικόν τινα, νὰ ἐρωτήσῃ παρ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου, ἂν ἐβλάβην κατὰ τὴν κατάβασίν μου καὶ διὰ ποῖον λόγον κατέβην ἄνευ σκάφης. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος διῆλθε τὸν Βόσπορον διὰ τοῦ καϊκίου τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐπέβη ἵππου τὸν ὁποῖον ἔλαβεν ἐκ τοῦ βασιλικοῦ ἱπποστασίου· ἀρκούντως ἐξήγησα αὐτῷ τὴν αἰτίαν τοῦ συμβάντος· ἀμέσως ἐπαρεύθη παρὰ τῷ Σουλτάνῳ εἰς Βεϋλέρδεϋ. Ἔμαθον ὅτι κατὰ τὴν ἀφίξίν του ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἔδω-

κεν αὐτῷ 20 λίρ. Ὁθ. Ὁ περάσας αὐτὸν κωπηλάτης τὸν παρηκολούθησεν, καὶ ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου παρουσιασθεὶς, ὅταν δ' ὁ Σουλτάνος ἔδωκε τὸ χρηματικὸν εἰς τὸν ἀξιωματικόν, ἠρώτησεν ὁ κωπηλάτης τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα, ἂν τῷ ἐπιτρέπη νὰ ζητήσῃ μίαν χάριν παρ' αὐτοῦ:—«Ναί! εἶπεν ὁ Σουλτάνος, τί θέλεις;»—«Σᾶς ἐδόυλευσα τόσους χρόνους καὶ ζητῶ ν' ἀποσυρθῶ, καθότι ἐγήρασα πλέον.» Ὁ Σουλτάνος διέταξε νὰ δοθῶσιν αὐτῷ 50 λ. Ὁθ. ἀπολύσας αὐτὸν τῆς ὑπηρεσίας.

Πολὺ ἐλυπήθην διὰ τὸ συμβεβηκὸς ἐκεῖνο, ἄνευ τοῦ ὁποίου ὁ γλυκὺς πνέων ζέφυρος ἤθελε μὲ φέρεи εἰς Ἀσίαν, πρὸς τὸ μέρος ὅπου ὁ Σουλτάνος εὕρισκετο τὴν ὥραν ἐκείνην. Οἱ φίλοι μου ἐπίστευσαν ὅτι ἤθελε μοὶ δοθῇ δῶρόν τι παρὰ τῆς αὐτοῦ Μεγαλειότητος. Μετὰ παρέλευσιν χρόνου ἱκανοῦ εὕρισκόμενος ἐν Λονδίνῳ, ἀπῆντησα ἀξιωματικόν τινα, ὁ ὁποῖος, καθ' ὃν χρόνον εἶχα ἐπιχειρήσει τὴν ἀνάβασιν, ἦτον εἰς τὴν Τουρκικὴν ὑπηρεσίαν. Ὁ ἀξιωματικὸς οὗτος μοὶ εἶπεν ὅτι ἔμαθεν ὅτι ὁ Σουλτάνος μοὶ εἶχε πέμψει ὡραῖον δῶρον, ὅπερ ὅμως ἐμβῆκεν εἰς ἄλλου θυλάκιο! . . .